Jolanta Kozarzewska

Prawdy i mity logopedyczne

Podstawową wiedzę o tym, jak rozwija się mowa dziecka powinien posiadać każdy rodzic i opiekun, aby umiejętnie kierować jej rozwojem. Bez tej wiedzy powtarzane są często błędne opinie, które utrudniają wspieranie dziecka w jego rozwoju, usypiają czujność rodziców i opóźniają pierwsze wizyty u logopedy. Zweryfikujmy zatem słuszność potocznych opinii dotyczących mowy dziecka.

Ssanie smoczka lub picie przez smoczek przez dłuższy czas może doprowadzić u dziecka do wady wymowy — PRAWDA

Utrudnia to właściwą pionizację języka, która jest niezbędna, by prawidłowo wymawiać niektóre głoski. Ssanie smoczka może powodować wady zgryzu, które utrudniają prawidłową artykulację.

Do małych dzieci nie mówimy językiem zdrobniałym — PRAWDA

Mowa dorosłych ma być wzorcem dla dziecka. Bez rozbudowanych i prawidłowych artykulacyjnie wypowiedzi dorosłych dziecko nie przyswoi sobie dobrze języka.

Dziecko do 3 roku życia ma prawo nie mówić — FAŁSZ

Mowa dziecka rozwija się najintensywniej właśnie do trzeciego roku życia i już wtedy powinno porozumiewać się z użyciem ok. 300-500 słów i budować zdania, a mowa ma być zrozumiała dla otoczenia.

Do logopedy warto iść najwcześniej w przedszkolu — FAŁSZ

Do logopedy trzeba się wybrać już z niemowlakiem, jeżeli trudno mu ssać, ślini się, mało gaworzy, ma osłabione lub wzmożone napięcie mięśniowe, nie reaguje na dźwięki i hałasy. Jeśli dziecko ma wadę zgryzu, mówi przez nos, unika sytuacji, w których musi się wypowiadać nie należy zwlekać z wizytą u logopedy.

Wady wymowy rodzic lub opiekun może przenieść na dziecko — PRAWDA

Dziecko naśladuje mowę osób z najbliższego otoczenia. W ten sposób może utrwalać u siebie nieprawidłowe artykulacje, którymi posługuje się otoczenie (np. rodzice, rodzeństwo).

Jąkanie samo ustąpi — FAŁSZ

Rozwojowa niepłynność mowy, ujawniająca się u dzieci w okresie kształtowania mowy, jest często przejściowa, ale może przekształcić się w jąkanie i trwać całe życie, dlatego warto zasięgnąć porady logopedy i wcześnie interweniować.

Dzieci wielojęzyczne zaczynają mówić później od jednojęzycznych rówieśników PRAWDA

Dzieci wielojęzyczne mają takie same etapy rozwoju mowy, jak dzieci jednojęzyczne. Mają jednak prawo mieszać języki, a liczbę słów wypowiadanych w danym czasie przez dziecko liczymy w dwóch czy wielu językach razem.

Podcięcie wędzidełka podjęzykowego wystarczy do usprawnienia języka FAŁSZ

Podcięte wędzidełko może się ponownie zrosnąć, jeśli nie będzie się ćwiczyć unoszenia (pionizacji) języka. Podcięcie daje tylko możliwość wykonywania pewnych ruchów języka – w języku polskim prawidłowa wymowa wielu głosek wymaga uniesienia czubka języka do górnego wałka dziąsłowego.

Sprawność aparatu artykulacyjnego (język, wargi, podniebienie) rozwija się równorzędnie ze sprawnością motoryki małej (ręka) PRAWDA

Zręczność palców ma związek ze sprawnym mówieniem. Zabawy paluszkowe, lepienie z plasteliny, klejenie, budowanie z klocków czy nawlekanie koralików to świetne sposoby na usprawnianie mowy.

Dziecko, które przyswaja mowę później niż rówieśnicy może mieć problemy szkolne PRAWDA

Dzieci z opóźnionym rozwojem mowy lub wadami wymowy mają trudności w dorównaniu rówieśnikom, którzy swobodnie i pewnie operują językiem. Problemy te wskazują na jakieś zaburzenia rozwojowe i mają wpływ na przebieg nauki szkolnej. Zapobieganie i korekcja wad wymowy to również zapobieganie ewentualnym trudnościom i niepowodzeniom szkolnym.

Terapia prowadzona w przedszkolu, szkole czy poradni wystarczy FAŁSZ

Utrwalanie wypracowanych z logopedą wzorców poprzez systematyczne ćwiczenia prowadzone w domu jest gwarancją sukcesu terapeutycznego.

Z pomocy logopedy korzystają tylko dzieci FAŁSZ

Do logopedy może przyjść maluch, nastolatek czy osoba dorosła – gdy ktoś mówi niewyraźnie, nie nawiązuje kontaktu słownego, jest po udarze, źle słyszy, otoczenie zwraca mu uwagę, że nie rozumie, co mówi. Wady wymowy oraz mowy można korygować w każdym wieku, ale kiedy ma miejsce utrwalenie nieprawidłowych ruchów mownych, proces korekcji jest trudniejszy i trwa dłużej.

Rozwój mowy nie przebiega jednakowo u wszystkich dzieci. Stopień rozwoju mowy zależy od wielu czynników – wpływ środowiska, stymulacja prowadzona przez rodziców czy psychofizyczny rozwój dziecka mają tu największy wpływ.

Należy być świadomym etapów rozwoju mowy i obserwować je u dziecka, a w razie wątpliwości skonsultować się z logopedą.

Cieszyńska J., Metody wywoływania głosek, Kraków 2012.
Cieszyńska J., Korendo M., Wczesna interwencja terapeutyczna, Kraków 2007.
Kaczmarek L., Nasze dziecko uczy się mowy, Lublin 1966.
Spałek E., Piechowicz-Kułakowska C., Jak pomóc dziecku z wadą wymowy, Kraków 1996.